UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDID
N IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI P

AMALAN PENGAJARAN GURU DALAM PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN TILAWAH AL-QUR'AN SEKOLAH-SEKOLAH MENENGAH

MISNAN BIN JEMALI

TESIS YANG DIKEMUKAKAN UNTUK MEMPEROLEHI IJAZAH
DOKTOR FALSAFAH

FAKULTI PENDIDIKAN
UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
BANGI

2008

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKA
DRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PEN

ABSTRAK

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDID
N IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI P

Al-Qur'an al-Karim merupakan sumber utama dalam mata pelajaran pendidikan Islam di sekolah, namun masih ramai pelajar sekolah menengah kebangsaan (harian) yang masih lemah menguasai Al-Qur'an sama ada dari aspek bacaan, kefahaman dan hafazan. Dalam kajian ini pengkaji memfokuskan bagaimana proses amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an dilaksanakan oleh guru kerana faktor ini berkaitan dengan rancangan pengajaran guru, tahap pelajar, objektif pengajaran, kaedah pengajaran dan penilaian dan rumusan dalam pengajaran. Enam aspek yang dikaji berkaitan amalan pengajaran guru iaitu; set induksi, ABM, objektif, kaedah, penutup dan sahsiah guru. Kajian ini menggunakan kaedah tinjauan semasa terdiri daripada 1449 responden pelajar tingkatan empat, manakala 96 responden terdiri dari kalangan guru pendidikan Islam di beberapa buah sekolah menengah kebangsaan (harian) di negeri Perak. Kesemua instrumen pengutipan data telah dibina oleh pengkaji dan disahkan kandungannya oleh panel rujukan pakar. Tahap nilai kebolehpercayaan Alpha Cronbach yang diperolehi bagi semua soal selidik adalah tinggi (>0.9). Data dianalisis secara deskriptif dan inferensi menggunakan min, sisihan piawai, peratus, Ujian *t*, Anova Sehala, kolerasi Pearson dan regrasi berganda. Hasil dapatan kajian menunjukkan amalan pengajaran Al-Qur'an di sekolah menengah kebangsaan (harian) dari aspek penggunaan ABM menunjukkan skor min pada tahap yang rendah, manakala dari aspek induksi set, objektif, kaedah, dan penilaian dan rumusanserta penutup pengajaran, menunjukkan skor min pada tahap sederhana, walau bagaimanapun sahsiah guru menunjukkan skor min pada tahap yang tinggi dan keseluruhan dapatan kajian menunjukkan skor min pada tahap sederhana. Dapatan juga menunjukkan persepsi responden yang berbeza-beza iaitu tentang amalan pengajaran Al-Qur'an di sekolah. Kajian ini juga mendapati wujud hubungan yang signifikan antara objektif dengan kaedah pengajaran, penilaian dan rumusan dengan kaedah pengajaran dan antara penilaian dan rumusan dengan objektif pengajaran. Dapatan analisis sumbangan utama pula mendapati bahawa faktor penilaian dan rumusan pengajaran secara keseluruhannya memberi sumbangan yang signifikan dan penting, kemudian diikuti dengan objektif dan kaedah dalam pengajaran tilawah Al-Qur'an di sekolah. Implikasi dapatan kajian ini kepada universiti, Kementerian Pelajaran Malaysia (JAPIM), Jabatan Pelajaran Negeri, Pejabat Pelajaran Daerah, maktab-maktab perguruan, sekolah-sekolah, para pensyarah, guru dan pelajar yang berkaitan dengan pengajaran dan pembelajaran Al-Qur'an turut dibincangkan.

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKA
DRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PEN

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

THE PRACTICE OF TEACHING AND LEARNING TILAWAH AL-QUR'AN IN SECONDARY SCHOOLS

ABSTRACT

The holy Al-Qur'an is a primary source in the Islamic educational subject in schools but most of the students in the national secondary school are found not to be competence in various aspects of mastering the Al-Qur'an such as reading, comprehension and memorization. This study will address the process regarding teachers' teaching practice of Al-Qur'an in the secondary school. In conjunction, it will give an impact to several factors such as lesson planning, the level of student understanding, objective and evaluation in instruction. Six aspects involved regarding the teacher instruction; induction set, teaching tools, teaching objective, methodology, closure, and teacher appraisal. This study employed survey method which involved 1,449 respondents from form four students and 100 respondents are Islamic religious subject teachers' from several secondary schools in the state of Perak. The researcher had developed instruments regarding the data collection and the reliability approved by the expertise. The reliability are found to be (>0.9) Alpha Cronbach for all questionnaire. Descriptive and inferential data had been analyzed using SPSS pakage to examine the level of application in teaching of Al-Qur'an. T-test, one-way ANOVA, Pearson's product moment correlation and multiple regressions were employed to find out the differences in teaching application based on the perspective of students and teachers. The findings showed, practices in Al-Qur'an teaching in secondary schools in term of teaching tools indicate the mean score was low meanwhile induction set, objective, methodology, evaluation, and closure are moderate. The teaching appraisal seemed to be high and overall studied found to be average in the mean scores. This studied also found that respondents have difference perspective on the practicing in teaching Al-Qur'an in the secondary schools. There are significant relationship between the objective and teaching methodology, evaluation and learning methodology, evaluation and teaching objective. Statistical analyses found that instructional evaluation are the most significant followed by teaching objective and methodology in teaching the Al-Qur'an. The implications of this study's contribute to relevant parties such as the universities, Ministry of Education (JAPIM), Perak State Educational Department, District Educational Department, lecturers, teachers and those who are related in the teaching and learning of Al-Qur'an.

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

KANDUNGAN

		Halaman
PENGAKUAN		ii
PENGHARGAAN		iii
ABSTRAK		iv
ABSTRACT		v
KANDUNGAN		vi
SENARAI JADUAL		xiii
SENARAI ILUSTRASI		xx
SENARAI SINGKATAN		xxi
BAB 1	**PENDAHULUAN**	
1.1	Pengenalan	1
1.2	Latarbelakang kajian	6
1.3	Penyataan masalah	8
1.4	Tujuan dan objektif kajian	14
1.5	Soalan kajian	14
1.6	Hipotesis kajian	15
1.7	Kerangka teoritikal kajian	19
1.8	Kerangka konseptual kajian	22
1.7	Kepentingan kajian	24
1.8	Batasan kajian	26
1.9	Difinisi istilah	27
	1.9.1 Amalan pengajaran	27
	1.9.2 Tilawah Al-Qur'an	28

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

	1.9.1 Amalan pengajaran	27
	1.9.2 Tilawah Al-Qur'an	28
	1.9.3 Guru Pendidikan Islam	30
1.10	Rumusan	31
BAB 11	**KAJIAN KEPUSTAKAAN**	
2.1	Pengenalan	32
2.2	Sejarah Pengajaran Al-Qur'an	32
	2.2.1 Al-Qur'an sumber pendidikan	32
	2.2.2 Kaedah pengajaran dalam Al-Qur'an	34
	2.2.3 Pengajaran Al-Qur'an zaman Rasulullah S.A.W	40
2.3	Teori Pembelajaran	44
2.4	Teori Pembelajaran Ibnu Khaldun	46
	2.4.1 Teori *malakah* (kognitif)	46
	2.4.2 Teori *tadrij* (bertahap-tahap)	48
	2.4.3 Konsep pengajaran Al-Qur'an Ibnu Khaldun	54
	2.4.4 Kaedah pengajaran Ibnu Khaldun	56
2.5	Sejarah Pendidikan Al-Qur'an di Malaysia	63
	2.5.1 Sejarah perkembangan pengajaran Al-Qur'an	63
	2.5.2 Falsafah pendidikan Islam	65
	2.5.3 Pengajaran Al-Qur'an Pendidikan Islam (KBSM)	67
2.6	Pengajaran Tilawah Al-Qur'an di Sekoah	70
	2.6.1 Set induksi	70
	2.6.2 Penggunaan Alat Bantu Mengajar (ABM)	71
	2.6.3 Pengetahuan pelajar	72
	2.6.4 Objektif pengajaran	73
	2.6.5 Kaedah pengajaran	75
	2.6.6 Penilaian dan rumusan	76
	2.7.7 Sahsiah guru	78
2.7	Kajian-Kajian Lepas Tentang Pengajaran Al-Qur'an	80
2.8	Kesimpulan	88

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDID
N IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI P

BAB 111 METODOLOGI KAJIAN

3.1	Pengenalan	89
3.2	Reka Bentuk Kajian	89
3.3	Lokasi Kajian	90
	3.3.1 Penentuan kawasan	91
	3.3.2 Penentuan tempat kajian	92
	3.3.3 Penentuan sekolah	92
3.4	Populasi, Sampel dan Kaedah Persampelan	93
	3.4.1 Populasi pelajar	93
	3.4.2 Profil responden pelajar	94
	3.4.3 Profil responden guru	96
	3.4.4 Profil responden guru (pencerapan dan temu bual)	97
	3.4.5 Kaedah persampelan dan sampel	98
3.5	Instrumen Kajian	99
	3.5.1 Kesahan dan kebolehpercayaan	99
	3.5.2 Soal selidik kepada pelajar	101
	3.5.3 Soal selidik guru	102
	3.5.4 Pencerapan pengajaran guru	103
	3.5.5 Protokol temubual guru	103
	3.5.6 Pembolehubah kajian	104
	3.5.7 Kajian rintis	104
3.6	Tatacara Pemerolehan Data	105
3.7	Tatacara Penganalisisan Data	105
	3.7.1 Analisis data deskriftif	106
	3.7.2 Analisis data inferensi	106
	3.7.3 Analisis korelasi	106
	3.7.4 Analisis regrasi berganda	107
	3.7.5 Analisis temu bual	107
3.8	Batasan Kajian	108
3.9	Rumusan	108

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKA
DRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PEN

BAB IV DAPATAN KAJIAN

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

4.1	Pengenalan	110
4.2	Profil Responden	110
	4.2.1 Latar belakang demografi kajian	110
	4.2.2 Pencapaian PMR pendidikan Islam	111
	4.2.3 Pencapaian ujian Al-Qur'an	112
	4.2.4 Pelajar khatam Al-Qur'an	112
	4.2.5 Pelajar menguasai Al-Qur'an	113
	4.2.6 Tahap penguasaan membaca, memahami dan menghafaz Al-Qur'an	113
	4.2.7 Latarbelakang responden guru (soal selidik)	115
	4.2.8 Latarbelakang responden guru (pencerapan)	117
	4.2.9 Latarbelakang responden guru (temu bual)	118
4.3	Analisis Deskritif	119
	4.3.1 Amalan pengajaran dan pembelajaran tilawah Al-Qur'an Sekolah Menengah.	119
	4.3.2 Analisis deskriptif soal selidik guru.	144
	4.3.3 Analisis deskriptif pencerapan pengajaran guru	145
4.4	Analisis Infrensi	146
	4.4.1 Perbezaan set induksi dalam amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru berdasarkan jantina, lokasi, khatam Al-Qur'an, ujian Al-Qur'an dan tahap membaca Al-Qur'an.	146
	4.4.1 Perbezaan Menggunakan Alat Bantu Mengajar (ABM) dalam amalan pengajaran dan pembelajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru berdasarkan jantina, lokasi, khatam Al-Qur'an, ujian Al-Qur'an dan tahap membaca Al-Qur'an.	153
	4.4.2 Perbezaan objektif dalam amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru berdasarkan jantina, lokasi, khatam Al-Qur'an, ujian Al-Qur'an dan tahap membaca Al-Qur'an.	159
	4.4.3 Perbezaan kaedah dalam amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru berdasarkan jantina, lokasi, khatam Al-Qur'an, ujian Al-Qur'an dan tahap membaca Al-Qur'an.	165

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

4.4.4 Perbezaan penilaian dan rumusan pengajaran dalam amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru berdasarkan jantina, lokasi, khatam Al-Qur'an, ujian Al-Qur'an, tahap membaca Al-Qur'an dan gred Pendidikan Islam PMR. 172

4.4.5 Perbezaan sahsiah guru dalam amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru berdasarkan jantina, lokasi, khatam Al-Qur'an, ujian Al-Qur'an, tahap membaca Al-Qur'an dan gred Pendidikan Islam PMR. 179

4.4.6 Analisis Infrensi Kajian Guru 185

4.5 Analisis Hubungan 188

4.5.1 Hubungan antara amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an dengan pencapaian ujian Al-Qur'an. 188

4.6 Analisis Sumbangan 190

4.6.1 Kekuatan dan kelemahan amalan pengajaran tilawah Al-Quran di kalangan guru Pendidikan Islam sekolah menengah. 190

4.6.2 Analisis deskriptif secara keseluruhan 193

4.8 Dapatan Temubual Guru 194

4.9 Konsep *Tadrij* dalam Pengajaran Al-Qur'an 197

4.10 Rumusan 199

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

BAB V PERBINCANGAN, RUMUSAN DAN CADANGAN

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDID
N IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI P

5.1 Pengenalan 200

5.2 Perbincangan Dapatan Kajian 200

5.2.1 Set induksi dalam pengajaran Al-Qur'an 200
5.2.2 ABM dalam pengajaran Al-Qur'an 204
5.2.3 Objektif pengajaran Al-Qur'an 206
5.2.4 Kaedah dalam pengajaran Al-Qur'an 210
5.2.5 Penilaian dan rumusan dalam pengajaran Al-Qur'an 212
5.2.6 Sahsiah guru dalam amalan pengajaran Al-Qur'an 214
5.2.7 Faktor perbezaan set induksi dalam pengajaran tilawah Al-Qur'an 215
5.2.8 Faktor perbezaan ABM dalam pengajaran tilawah Al-Qur'an 217
5.2.9 Faktor perbezaan objektif dalam pengajaran tilawah Al-Qur'an 219
5.2.10 Faktor perbezaan kaedah amalan pengajaran tilawah Al- Quran 221
5.2.11 Faktor perbezaan penilaian dan rumusan dalam amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an. 222
5.2.12 Faktor perbezaan sahsiah guru dalam pengajaran tilawah Al-Qur'an 223
5.2.13 Perbezaan amalan pengajaran Al-Qur'an berdasarkan soal selidik guru 225
5.2.14 Hubungan antara perlaksanaan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an dalam Pendidikan Islam dengan pencapaian pelajar 226
5.2.15 Sumbangan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di sekolah menengah 229

5.3 Rumusan dan implikasi 235

5.4 Cadangan 244

5.4.1 Cadangan umum 244
5.4.2 Cadangan khusus 247
5.4.3 Model *tadrij* dan *malakah* dalam pengajaran tilawah Al-Qur'an 253
5.4.4 Cadangan kajian lanjutan 256

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKA
DRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PEN

RUJUKAN 258

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDID
N IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI P

LAMPIRAN

A	Surat kebenaran menjalankan kajian BPPP,KPM(EPRD).	268
B	Memohon kebenaran menjalankan kajian sekolah di Perak.	270
C	Surat kebenaran menjalankan kajian daripada JPN, Perak.	272
D	Soal selidik pelajar	274
E	Soal selidik guru	279
F	Senarai semak pengajaran guru	284
G	Protokol temubual guru	288
H	Laporan temubual guru	290
I	Ujian tilawah Al-Qur’an	293
J	Salinan data deskriptif	295
K	Salinan analisis inferansi (SPSS)	300
L	Korelasi	340
M	Regrasi	341
N	Contoh rancangan pengajaran tilawah Al-Qur'an	342

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKA
DRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PEN

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDID

SENARAI JADUAL

N IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI P

No. Jadual		Halaman
1.1	Analisis program celik Al-Qur'an sekolah menengah di Perak 1998.	9
1.2	Tahap keupayaan membaca Al-Qur'an di kalanagan pelajar sekolah menengah Daerah Batang Padang, Perak 2004.	10
1.3	Tahap keupayaan membaca Al-Qur'an di kalanagan pelajar sekolah menengah Daerah Batang Padang, Perak 2004.	10
1.4	Analisis pencapaian Program Celik Al-Qur'an.Tahun 6 di Perak 2003.	11
1.5	Sukatan pelajaran Pendidikan Islam tingkatan 4, dalam tilawah Al-Qur'an (KSM).	29
2.1	Pencapaian kemahiran asas tilawah Al-Qur'an tahun 6, 2003, Jabatan Pendidikan Perak.	81
3.1	Menunjukkan nama dan lokasi sekolah yang terpilih dalam kajian.amalan pengajaran dan pembelajaran tilawah Al-Qur'an di Perak.	93
3.2	Menunjukkan nama pakar perujuk yang dipilih dalam kajian amalan pengajaran dan pembelajaran tilawah Al-Qur'an	100
3.3	Pekali kebolehpercayaan pembolehubah-pembolehubah kajian soal selidik pelajar terhadap amalan pengajaran Al-Qur'an di bilik darjah.	102
3.4	Pekali kebolehpercayaan pembolehubah-pembolehubah kajian soal selidik guru tentang amalan pengajaran Al-Qur'an di bilik darjah.	102
3.5	Nilai min bagi lima markat skala	106
4.1	Lokasi sekolah yang dilakukan kajian.	110
4.2	Profil responden mengikut jantina.	111
4.3	Pencapaian PMR dalam mata pelajaran Pendidikan Islam.	111
4.4	Pencapaian dalam ujian Al-Qur'an.	112

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKA
DRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PEN

4.5	Pelajar yang khatam Al-Qur'an.	112
4.6	Data menunjukan asas pelajar mempelajari Al-Qur'an.	113
4.7	Tahap penguasaan Al-Qur'an bagi pelajar tingkatan 4.	114
4.8	Responden guru berdasarkan jantina.	115
4.9	Responden guru berdasarkan lokasi sekolah.	115
4.10	Responden guru berdasarkan kelulusan akademik.	116
4.11	Responden guru berdasarkan kursus dalam perkhidmatan.	116
4.12	Responden guru berdasarkan pengalaman dalam perkhidmatan.	116
4.13	Menunjukkan latarbelakang responden yang dijalankan pemerhatian dalam pengajaran dan pembelajaran berdasarkan jantina dan lokasi.	117
4.14	Menunjukkan latarbelakang responden yang dijalankan pemerhatian dalam pengajaran dan pembelajaran berdasarkan kelulusan akdemik, kursus dan pengalaman.	118
4.15	Taburan peratusan dan min set induksi dalam pengajaran tilawah Al-Qur'an di kelas.	120
4.16	Taburan peratusan dan min penggunaan ABM pengajaran tilawah Al-Qur'an.	124
4.17	Taburan peratusan dan min objektif pengajaran tilawah Al-Qur'an di kelas.	126
4.18	Taburan peratusan dan min kaedah pengajaran tilawah Al-Qur'an di bilik darjah.	130
4.19	Taburan peratusan dan min penilaian dan rumusan pengajaran tilawah Al-Qur'an.	134
4.20	Taburan peratusan dan min sahsiah guru menurut pelajar dalam pengajaran tilawah Al-Qur'an.	137
4.21	Taburan min dan sisihan piawai (antara yang tertinggi) dalam amalan-amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru sekolah menengah dari perspektif pelajar.	142

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

4.22	Skor min responden guru dalam pengajaran tilawah Al-Qur'an Pendidikan Islam.	144
4.23	Min pencerapan pengajaran dan pembelajaran tilawah al-Quran di kelas secara keseluruhan.	145
4.24	*Ujian-t*: Perbezaan set induksi amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an berdasarkan persepsi pelajar berdasarkan jantina.	147
4.25	*Ujian-t:* Perbezaan set induksi amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an berdasarkan persepsi pelajar berdasarkan lokasi.	148
4.26	*Ujian-t:* Perbezaan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an berdasarkan persepsi pelajar berdasarkan set induksi	148
4.27	*Anova sehala:* Perbezaan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an dari persepsi pelajar berdasarkan ujian Al-Qur'an	149
4.28	*Ujian post hoc LSD* perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek set induksi berdasarkan Pencapaian Ujian Al-Qur'an	150
4.29	*Anova sehala:* Perbezaan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an dari persepsi pelajar berdasarkan membaca Al-Qur'an	151
4.30	*Ujian post hoc LSD:* perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek set induksi berdasarkan penguasaan pelajar membaca Al-Qur'an.	151
4.31	*Anova sehala:* Perbezaan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan PMR	152
4.32	*Ujian post hoc LSD* perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam daripada aspek set induksi berdasarkan gred Pendidikan Islam PMR.	153
4.33	*Ujian-t:* Perbezaan ABM amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan jantina.	154
4.34	*Ujian-t* perbezaan ABM amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan lokasi.	155
4.35	*Ujian-t:* Perbezaan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan penggunaan ABM.	155
4.36	*Anova sehala:* Perbezaan ABM amalan pengajaran tilawah	156

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKA
IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PEN

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

	Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan ujian Al-Qur'an.	
4.37	*Ujian post hoc LSD:* perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek set induksi berdasarkan pencapaian ujian Al-Qur'an	156
4.38	*Anova sehala:* Perbezaan ABM amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an berdasarkan persepsi pelajar berdasarkan ujian Al-Qur'an	158
4.39	*Anova sehala:* Perbezaan ABM amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an berdasarkan persepsi pelajar berdasarkan pencapaian ujian PMR.	158
4.40	*Ujian post hoc LSD*: Perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek ABM berdasarkan gred Pendidikan Islam PMR	159
4.41	*Ujian-t:* Perbezaan ABM amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan jantina.	160
4.42	*Ujian-t:* Perbezaan set induksi amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an berdasarkan persepsi pelajar berdasarkan lokasi.	161
4.43	*Ujian-t:* Perbezaan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an berdasarkan persepsi pelajar berdasarkan objektif.	161
4.44	*Anova sehala:* Perbezaan objektif amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an pelajar berdasarkan ujian Al-Qur'an	162
4.45	*Anova sehala:* Perbezaan objektif amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an pelajar berdasarkan membaca Al-Qur'an	163
4.46	*Ujian post hoc LSD*: Perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek objektif berdasarkan tahap menguasai bacaan Al-Qur'an pelajar.	163
4.47	*Anova sehala:* Perbezaan objektif amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an pelajar berdasarkan PMR	164
4.48	*Ujian post hoc LSD*: Perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam daripada aspek set induksi berdasarkan gred Pendidikan Islam PMR.	165
4.49	*Ujian-t:* Perbezaan kaedah pengajaran amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan jantina	166

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

4.50	*Ujian-t:* Perbezaan kaedah pengajaran amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan lokasi.	167
4.51	*Ujian-t:* Perbezaan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan objektif	167
4.52	*Anova sehala:* Perbezaan kaedah amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an pelajar berdasarkan ujian Al-Qur'an	168
4.53	*Ujian post hoc LSD*: perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek kaedah berdasarkan penguasaan pelajar membaca Al-Qur'an.	168
4.54	*Anova sehala:* Perbezaan kaedah amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an pelajar berdasarkan membaca Al-Qur'an	169
4.55	*Ujian post hoc LSD*: Perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek kaedah berdasarkan tahap menguasai membaca Al-Qur'an pelajar.	170
4.56	*Anova sehala:* Perbezaan kaedah amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an pelajar berdasarkan PMR	171
4.57	Ujian post hoc LSD Ujian post hoc LSD: Perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek kaedah berdasarkan gred Pendidikan Islam PMR.	171
4.58	*Ujian-t:* Perbezaan penilaian dan rumusanpengajaran amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan jantina	173
4.59	*Ujian-t:* Perbezaan penilaian dan rumusanpengajaran amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan lokasi.	173
4.60	*Ujian-t:* Perbezaan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan penilaian dan rumusanpengajaran.	174
4.61	*Anova sehala:* Perbezaan penilaian dan rumusanamalan pengajaran tilawah Al-Qur'an pelajar berdasarkan ujian Al-Qur'an	175
4.62	*Ujian post hoc LSD:* Perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek penilaian dan rumusanberdasarkan penguasaan pelajar ujian Al-Qur'an.	175

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

4.63	*Anova sehala:* Perbezaan kaedah amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an pelajar berdasarkan membaca Al-Qur'an	176
4.64	*Ujian post hoc LSD*: Perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek kaedah berdasarkan tahap menguasai membaca Al-Qur'an pelajar.	177
4.65	*Anova sehala:* Perbezaan penilaian dan rumusanpenutup amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an pelajar berdasarkan membaca Al-Qur'an	178
4.66	*Ujian post hoc Scheffe:* Perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek kaedah berdasarkan gred Pendidikan Islam PMR.	178
4.67	*Ujian-t:* Perbezaan sahsiah guru dalam amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan jantina	179
4.68	*Ujian-t:* Perbezaan sahsiah guru dalam amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an daripada persepsi pelajar berdasarkan lokasi.	180
4.69	*Ujian-t:* Perbezaan sahsiah guru dalam amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an dari persepsi pelajar berdasarkan ujian Al-Qur'an	181
4.70	*Anova sehala:* Perbezaan sahsiah amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an pelajar berdasarkan ujian Al-Qur'an	181
4.71	*Ujian post hoc LSD:* Perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek sahsiah berdasarkan penguasaan pelajar ujian Al-Qur'an.	182
4.72	*Anova sehala* Perbezaan sahsiah amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an pelajar berdasarkan membaca Al-Qur'an	183
4.73	*Ujian post hoc LSD:* Perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek sahsiah berdasarkan tahap menguasai membaca Al-Qur'an pelajar.	183
4.74	*Anova sehala* Perbezaan sahsiah amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an pelajar berdasarkan PMR	184
4.75	*Ujian post hoc Scheffe:* Perbezaan skor min amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an di kalangan guru Pendidikan Islam dari aspek sahsiah berdasarkan gred Pendidikan Islam PMR	185
4.76	*Ujian-t:* Perbezaan persepsi guru dari aspek pengajaran Al-	186

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDID
N IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI P

	Qur'an berdasarkan jantina	
4.77	*Ujian-t:* Untuk melihat pengajaran Al-Qur'an berdasarkan lokasi guru	186
4.78	*Ujian-t*: Untuk melihat pengajaran Al-Qur'an berdasarkan kelulusan akademik guru	187
4.79	Keputusan analisis varians (*Anova sehala*) pengajaran tilawah Al-Qur'an berdasarkan kursus yang dikuti guru.	187
4.80	Hubungan antara amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an dengan pencapaian pelajar (ujian Al-Qur'an).	189
4.81	Sumbangan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an sekolah menengah (model summary)	190
4.82	Sumbangan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an sekolah menengah	191
4.83	Dapatan skor min guru amalan dalam pengajaran tilawah Al-Qur'an di bilik darjah dalam dari perseptif pelajardan guru.	193
5.1	Sumbangan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an sekolah menengah	232
5.2	Sumbangan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an sekolah menengah (model summary)	232

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKA
DRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PEN

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDID
N IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI P

SENARAI ILUSTRASI

No. Rajah		Halaman
1.1	Kerangka teoritikal kajian berdasarkan teori pengajaran Ibnu Khaldun (2003).	20
1.2	Konseptual kajian penyelidikan dalam amalan pengajaran tilaawah Al-Qur'an sekolah menengah.	23
2.1	Konsep Ilmu menurut Al-Ghazali	46
2.2	Kerangka teoritikal kajian berdasarkan teori pengajaran Ibnu Khaldun	52
2.3	Model Pengajaran elektik sistematik menurut Maimun Aqsha (2003)	87
3.1	Rekabentuk konseptual penyelidikan dan penganalisisan data.	109
4.1	Skor min berdasarkan semua pembolehubah dari persepsi pelajar	140
4.2	Skor min keseluruhan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an dari persepsi pelajar.	141
4.3	Sumbangan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an Pendidikan Islam di sekolah menengah (Regrasi berganda).	191
4.4	Sumbangan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an Pendidikan Islam di sekolah menengah (Regrasi linear).	192
4.5	Dapatan skor min pelajar dan guru dalam pengajaran tilawah Al-Qur'an bagi keseluruhan item yang kaji.	193
4.6	Model Tadrij dan Malakah dalam pengajaran tilawah Al-Qur'an	198
5.1	Sumbangan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an Pendidikan Islam di sekolah menengah (Regrasi linear)	230
5.2	Sumbangan amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an Pendidikan Islam di sekolah menengah (Regrasi berganda)	233
5.3	Amalan pengajaran tilawah Al-Qur'an yang berkesan memerlukan guru yang terlatih dalam kaedah pengajaran Al-Qur'an	240
5.4	Model pengajaran tilawah Al-Qur'an	245
5.5	Model pengajaran tilawah Al-Qur'an KBSM.	254

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKA
DRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PEN

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

SENARAI SINGKATAN

ABM	Alat Bantu Mengajar
BPG	Bahagian Pendidikan Guru
BBM	Bahan Bantu Mengajar
FPI	Falsafah Pendidikan Islam
FPK	Falsafah Pendidikan Kebangsaan
JPN	Jabatan Pendidikan Negeri
JAPIM	Jabatan Pendidikan Islam dan Moral
JAKIM	Jabatan Kemajuan Islam
IPTA	Institut Pengajian Tinggi Awam
KBSR	Kurikulum Bersepadu Sekolah Rendah
KLSR	Kurikulum Lama Sekolah Rendah
KBSM	Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah
KLSM	Kurikulum Lama Sekolah Menengah
UPSR	Ujian Penilaian Sekolah Rendah
PMR	Penilaian Menengah Rendah
SPM	Sijil Pelajaran Malaysia
SK	Sekolah Rendah
SMAN	Sekolah Menengah Agama Negeri
SMK	Sekolah Menengah Kebangsaan
SMKA	Sekolah Menengah Kebangsaan Agama
SBP	Sekolah Berasrama Penuh
PPD	Pejabat Pelajaran Daerah

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDID
N IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI P

BAB I

PENDAHULUAN

1.1 PENGENALAN

Al-Qur'an al-Karim adalah sumber rujukan utama dalam pendidikan Islam, perkara-perkara yang berkaitan dengan ilmu akidah, syariah dan akhlak terkandung dengan terang dan jelas di dalam Al-Qur'an. Dari aspek akidah, Al-Qur'an sebagai sumber pendidikan Islam menjelaskan secara terperinci, dalam surah *Al-Baqarah*. Firman Allah s.w.t.:

ذَٰلِكَ ٱلۡكِتَٰبُ لَا رَيۡبَۛ فِيهِۛ هُدٗى لِّلۡمُتَّقِينَ ﴿٢﴾ ٱلَّذِينَ يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡغَيۡبِ[1]

(Al-Qur'an, Al-Baqarah 2:2-3)

Maksudnya:

Kitab Al-Qur'an ini, tiada sebarang syak padanya, ia menjadi petunjuk bagi orang-orang yang bertaqwa. Iaitu orang-orang yang beriman kepada perkara-perkara yang ghaib.[1]

Berdasarkan ayat di atas, Ibnu Kathir (774H) di dalam tafsirnya menjelaskan dari aspek akidah bahawa Al-Qur'an itu sebenarnya datang dari Allah s.w.t. semua beritanya adalah benar, hukumnya adil, bijaksana dan menjelaskan matlamat kebahagiaan kehidupan sama ada di dunia mahupun akhirat (Tafsir Ibnu Kathir 1984).

---

[1]Semua terjemahan ayat Al-Qur'an dalam tulisan ini berdasarkan *Tafsir pimpinan Al-Qur'an kepada pengertian Al-Qur'an*, edisi kelapan, (Kuala Lumpur: Bahagian Hal Ehwal Islam, Jabatan Perdana Menteri, 1987). [Semua terjemahan ayat Al-Qur'an dalam tulisan ini dibuat oleh penulis kecuali kalau dinyatakan sebaliknya.]

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS UNIVERSITI PENDIDIKA

Al-Qur'an juga merupakan sumber syariah yang mengatur kehidupan manusia. Allah s.w.t. memerintahkan manusia agar sentiasa beribadah kepadaNya sebagaimana umat yang terdahulu. Firman Allah s.w.t.:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

(Al-Qur'an, Al-Baqarah 2: 21)

Maksudnya:

Wahai sekalian manusia, beribadatlah kepada Tuhan kamu yang telah mencipta kamu dan orang-orang yang terdahulu dari kamu supaya kamu menjadi orang yang bertaqwa.

Ayat ini menjelaskan bahawa Allah s.w.t. berkuasa menciptakan manusia dan semua makhluknya sejak dahulu lagi, di samping itu dengan kekuasaan Allah s.w.t. juga diturunkan hujan, ditumbuh dan disuburkan tanam-tanaman sebagai rezeki kepada semua makhluk, oleh itu manusia hendaklah mengabdikan diri hanya kepada Allah s.w.t. dan menjauhi segala bentuk syirik (Ibnu Kathir 1984). Pendidikan akhlak Islam atau adab-adab Islam juga berlandaskan sumber Al-Qur'an yang bertujuan membimbing dan mendidik manusia agar sentiasa menghayati akhlak yang mulia di samping menjauhi akhlak yang keji. Firman Allah s.w.t.:

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۖ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ

(Al-Qur'an, Luqman 31:18)

Maksudnya:

Dan janganlah engkau memalingkan muka kerana memandang rendah kepada manusia, jangan engkau berjalan di muka bumi ini dengan berlagak sombong, sesungguhnya Allah tidak suka orang sombong dan takbur, lagi membanggakan diri.

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

Bagi masyarakat Islam mempelajari Al-Qur'an merupakan suatu kewajipan dan ilmu asas agama yang terpenting, khususnya menghadapi pada era globalisasi dan dunia

tanpa sempadan, kerana menguasai Al-Qur'an menjadi benteng dan merupakan asas yang kukuh dalam menghadapi cabaran kehidupan dan menjadikan Islam sebagai satu cara hidup. Al-Qur'an berperanan sebagai mendidik dan membersihkan manusia daripada kekotoran dan keburukan hawa nafsu yang bersarang di dalam jiwa. Firman Allah s.w.t.:

قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَن دَسَّىٰهَا

(Al-Qur'an, Al-Syams 91: 9-10)

Maksudnya:

Sesungguhnya berjayalah orang yang (setelah menerima peringatan) berusaha membersihkan dirinya (dengan amal soleh).

Pembersihan jiwa merupakan syarat asasi yang melayakkan manusia memikul tanggungjawab sebagai guru dan pendidik yang unggul dan penuh dengan amanah. Seorang pendidik yang memikul amanah dan tanggungjawab akan berjaya berdasarkan sejauhmana keikhlasan dan kebersihan jiwanya. Allah s.w.t. menegaskan dalam Al-Qur'an. Firman Allah s.w.t.:

وَمَن تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِۦ ۚ وَإِلَى ٱللَّهِ ٱلْمَصِيرُ

(Al-Qur'an, Fatir 35:18)

Maksudnya:

Dan sesiapa yang membersihkan dirinya (dari segala yang dilarang) maka sesungguhnya dia melakukan pembersihan itu untuk kebaikan dirinya sendiri dan (ingatlah), kepada Allah jualah tempat kembali.

Al-Qur'an merupakan mukjizat yang membuktikan kebenaran dan kekuatan risalah Allah s.w.t. (Maimunah 1995). Al-Qur'an merupakan setinggi-tinggi anugerah yang Allah s.w.t. yang kurniakan kepada umat manusia, menjadi perlembagaan abadi sepanjang zaman, sesuai untuk mengatur kehidupan manusia tanpa mengira masa dan tempat (Abdul Rauf 1989). Isi kandungannya yang mencakupi semua aspek kehidupan manusia yang bersifat sejagat dan panduan serta pegangan insan dalam menjalani kehidupan dunia dan akhirat (Mohd Kamal 1988). Oleh itu, Islam menuntut agar umatnya memahami

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

konsep mempelajari Al-Qur'an dengan menguasai bacaan, kefahaman, penghayatan, hafazan, tarannum dan meneruskan pengajaran kepada generasi selanjutnya (al-Badry 1983, Mohd Yusuf 2000).

Kaedah dan cara Al-Qur'an al-Karim diturunkan Allah s.w.t. dengan mengikut keadaan dan suasana yang memerlukan dan diturunkan secara beransur-ansur selama 23 tahun, iaitu 13 tahun di Mekah al-Mukaramah, manakala 10 tahun di Madinah al-Munawwarah. Hikmah dan tujuan Allah s.w.t. menurunkan Al-Qur'an secara *tadarruj* ialah supaya mudah difaham dan dihafaz (Sheikh Abdullah 1995). Ini dinyatakan Allah S.W.T di Al-Qur'an. Firman Allah s.w.t:

وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَىٰ مُكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا

(Al-Qur'an, Al-Isra'17:106)

Maksudnya:

Dan Al-Qur'an itu Kami bahagi-bahagikan supaya engkau membacakannya kepada manusia dengan lambat tenang; dan Kami menurunkannya beransur-ansur.

Al-Qur'an diturunkan secara *tadarruj* (beransur-ansur) mempunyai hikmah di mana menjelaskan bahawa Nabi Muhammad s.a.w. mengajar Al-Qur'an kepada para sahabat dengan menggunakan kaedah dan teknik secara *tadarruj* (sedikit demi sedikit dan cara pengajaran tersebut merupakan yang terbaik dan berkesan. Firman Allah s.w.t.:

لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ ﴿١٦﴾ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ ﴿١٧﴾

فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ ﴿١٨﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ

(Al-Qur'an, Al-Qiyamah 75:16-19)

Maksudnya:

Janganlah engkau (wahai Muhammad) – kerana hendakkan cepat menghafaz Quran yang diturunkan kepadamu – menggerakkan lidahmu membacanya (sebelum selesai dibacakan kepadamu).Sesungguhnya Kamilah yang berkuasa mengumpulkan Al-Qur'an itu (dalam dadamu), dan menetapkan bacaannya (pada lidahmu)". Oleh itu,

apabila Kami telah menyempurnakan bacaanya (kepadamu, dengan perantaraan Jibril), maka bacalah menurut bacaannya itu; kemudian, sesungguhnya kepada Kamilah terserah urusan menjelaskan kandungannya (yang memerlukan penjelasan.

Ayat ini bermaksud ketika Al-Qur'an diturunkan kepada Nabi Muhammad s.a.w. baginda hendak menghafaz ayat-ayat suci yang diwahyukan secara bersungguh-sungguh dan sewaktu Jibril a.s membacanya, baginda turut membaca bersama-sama serentak, lalu ditegur Allah s.w.t. dalam ayat ini, supaya baginda mendengar terlebih dahulu. Setelah selesai Jibril a.s menyampaikannya barulah baginda membaca dan mengahafaznya, sambil berdoa semoga Allah s.w.t. menambah ilmunya untuk memahami serta mengamalkannya (Sheikh Abdullah 1995).

Peristiwa yang berlaku kepada Rasullah s.a.w. ini, menjadi pengajaran kepada umat baginda tentang cara atau kaedah mempelajari Al-Qur'an hendaklah mengikut tatacara dan disiplin yang ditentukan agar matlamat pengajaran dan pembelajaran itu tercapai dan lebih berkesan. Selain mendengar dengan teliti bacaan guru dengan baik, berdoa dan bertawakal kepada Allah juga merupakan suatu tuntutan dan adab dalam mempelajari Al-Qur'an. Firman Allah s.w.t.:

فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ ۗ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ ۖ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا[8]

(Al-Qur'an, Taha 20:114)

Maksudnya:

Maka Maha Tinggilah Allah, Yang Menguasai seluruh alam, lagi Yang Benar (pada segala-galanya). Dan janganlah engkau (wahai Muhammad) tergesa-gesa membaca Al-Qur'an sebelum selesai dibacakan oleh Jibril kepadamu, dan berdoalah dengan berkata: Wahai Tuhanku, tambahilah ilmuku.

Umat Islam meyakini bahawa Al-Qur'an merupakan kitab Allah s.w.t. yang diturunkan kepada Nabi Muhammad s.a.w. melalui perantaraan Malaikat Jibril a.s. itu menjadi pegangan dan panduan. Kitab Al-Qur'an yang terakhir dan paling suci dan mulia mempunyai beberapa keistimewaan dan kelebihan; antaranya yang terpenting ialah Al-Qur'an merupakan mukjizat yang agung berbanding dengan kitab-kitab lain. Al-Qur'an mempunyai kelebihan sebagai kalam